

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtiovarainministeri Petteri Orpon budjettiehdotus

Tilaa hyvän työllisyyskehityksen ja vahvan kasvun jatkumiselle

Talouspolitiikka

Suomen suhdannekuva on suotuisa. Kotitalouksien ja yritysten luottamus on ennätystasolla.

Kasvu yltää 3 % tuntumaan tänä vuonna, mutta hidastuu alle 2 % vauhtiin vuonna 2019.

Maailmantalouden korkeasuhdanne jatkuu. Suomen vienti on kasvanut maailmankauppaa nopeammin.

Työllisyys on jatkanut vahvaa kasvuaan.

Protektionismin lisääntyminen on uhka talouskasvulle ja lisää epävarmuutta.

Vientinäkymät ovat hyvät ja vienti on vakaalla kasvu-uralla

- Vientimarkkinat kasvavat.
- Kohentunut kustannuskilpailukyky tukee vientiä.
- Suomen vienti on kasvanut nopeammin kuin vientimarkkinat.
- Myös tuonti kasvaa.

Investointien kasvu jatkuu

- Kone- ja laiteinvestoinnit ja rakennusinvestoinnit kasvavat vahvasti 2018.
- 2019 kasvu hidastuu selvästi, kun talorakentamisen kasvu taittuu. Investoinnit koneisiin, laitteisiin ja T&K:n kasvavat kuitenkin edelleen.
- Negatiivinen reaalikorko ja rahoituksen hyvä saatavuus tukevat investointeja.

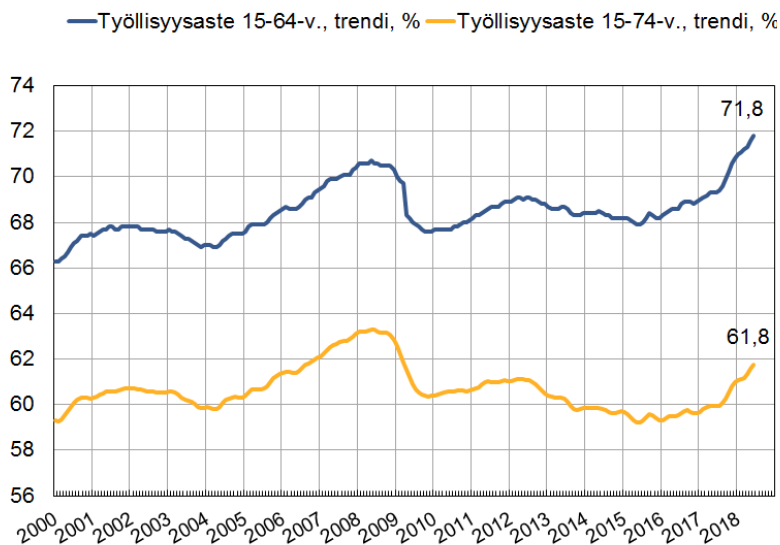
Yksityisen kulutuksen kasvu on vahvistunut, mutta se hidastuu ensi vuonna

- Koheneva työllisyys, veronalennukset, palkankorotukset ja vahva luottamus tukevat kulutuksen kasvua.
- Kiihtyvä inflaatio ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksujen nousu hillitsevät kulutuksen kasvua 2019–2020.
- Kotitaloudet velkaantuvat, säästämisaste alhainen.

Työllisyys on kasvussa – 110 000 työllisen tavoite täyttyi kesällä

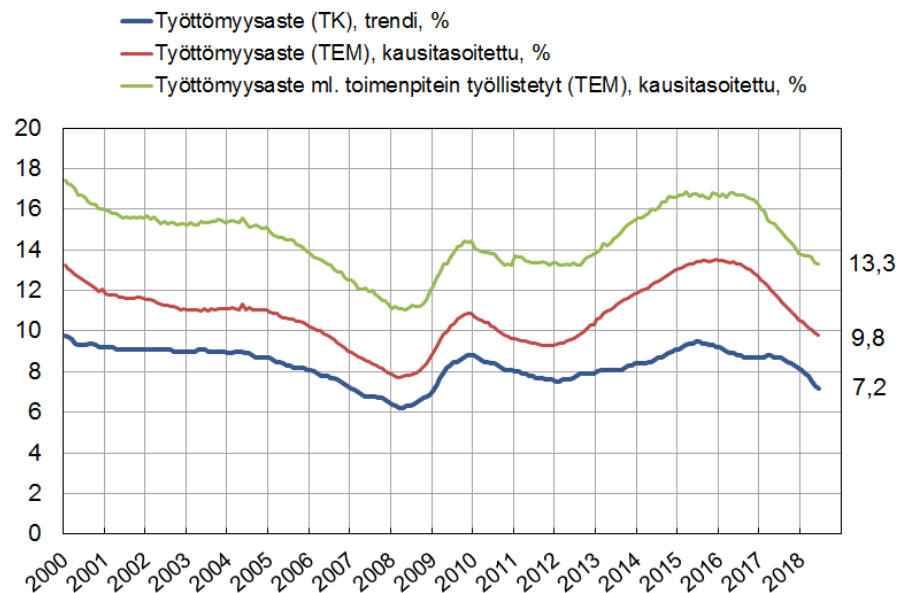
Työvoiman ulkopuolelle ajautuneet ovat aktivoituneet ja työttömyys on alentunut.

Työllisyys

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyys

Lähde: Tilastokeskus ja TEM

Julkinen talous

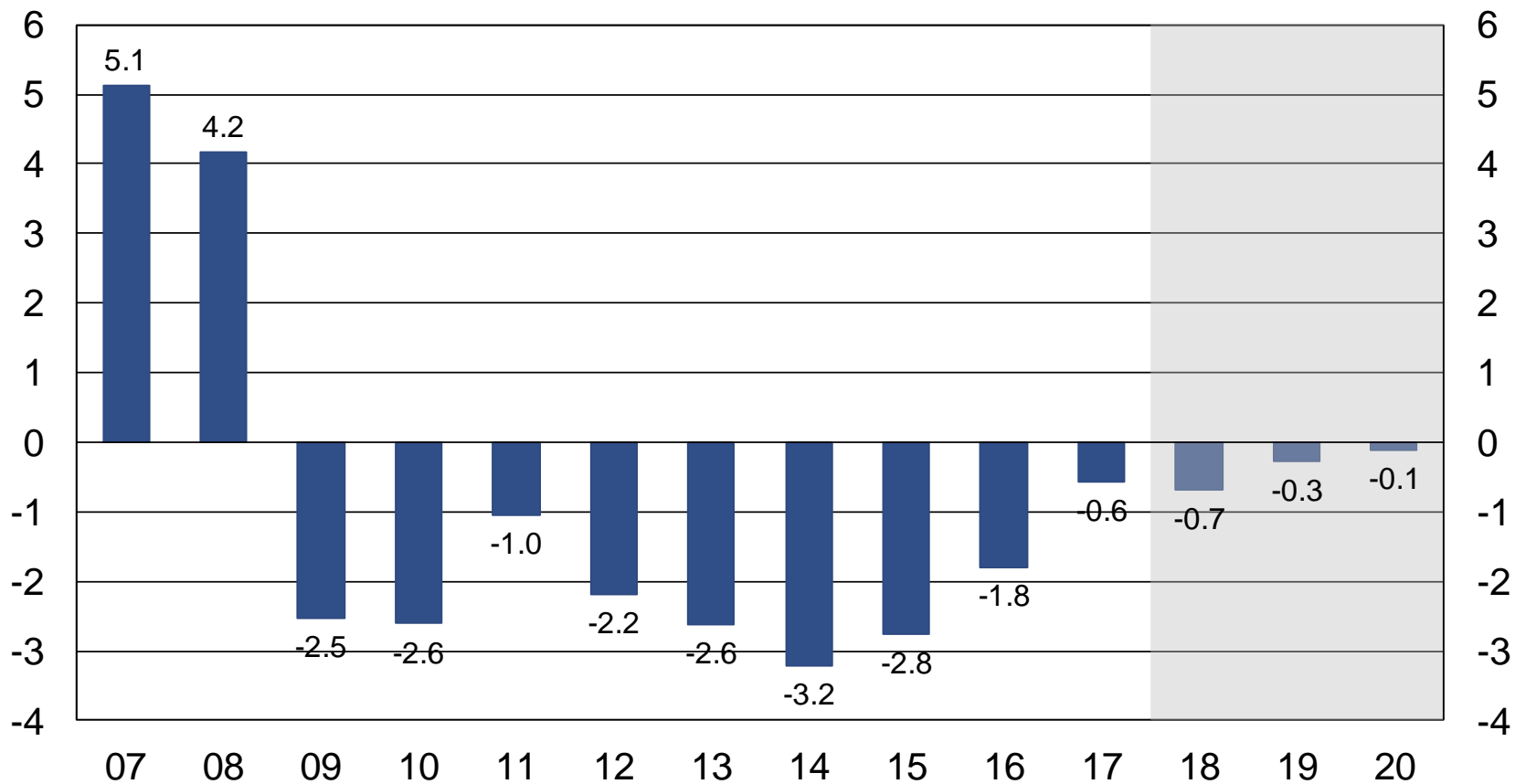
Suotuisa suhdanne vahvistaa julkista taloutta.

Alijäämä pienenee ja velka suhteessa bruttokansantuotteeseen alenee.

Vahvistumisesta huolimatta julkinen talous on haavoittuvainen, sillä puskurit tulevien taantumien varalle ovat ohuet.

Julkisen talouden alijäämä pienenee

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen

Lähde: Tilastokeskus, VM (kesäkuu 2018)

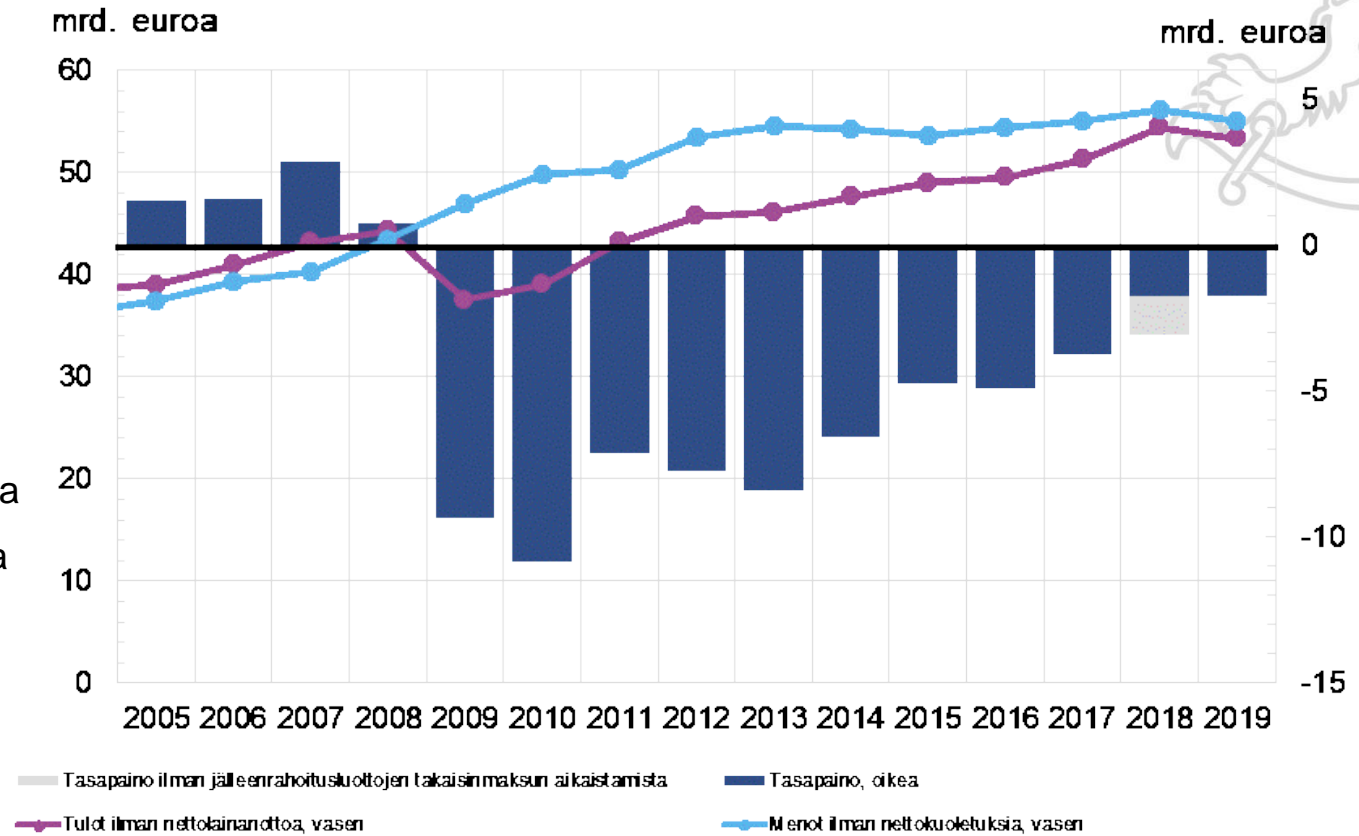
VM34098

Valtion budjettitalous on vahvistunut

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

- 2014 (TP): -6,6 mrd. euroa
- 2015 (TP): -4,7 mrd. euroa
- 2016 (TP): -4,9 mrd. euroa
- 2017 (TP): -3,7 mrd. euroa
- 2018 (TA): -3,2 mrd. euroa
- 2018 (LTA I): -1,7 mrd. euroa
- 2019 (TAE): -1,7 mrd. euroa

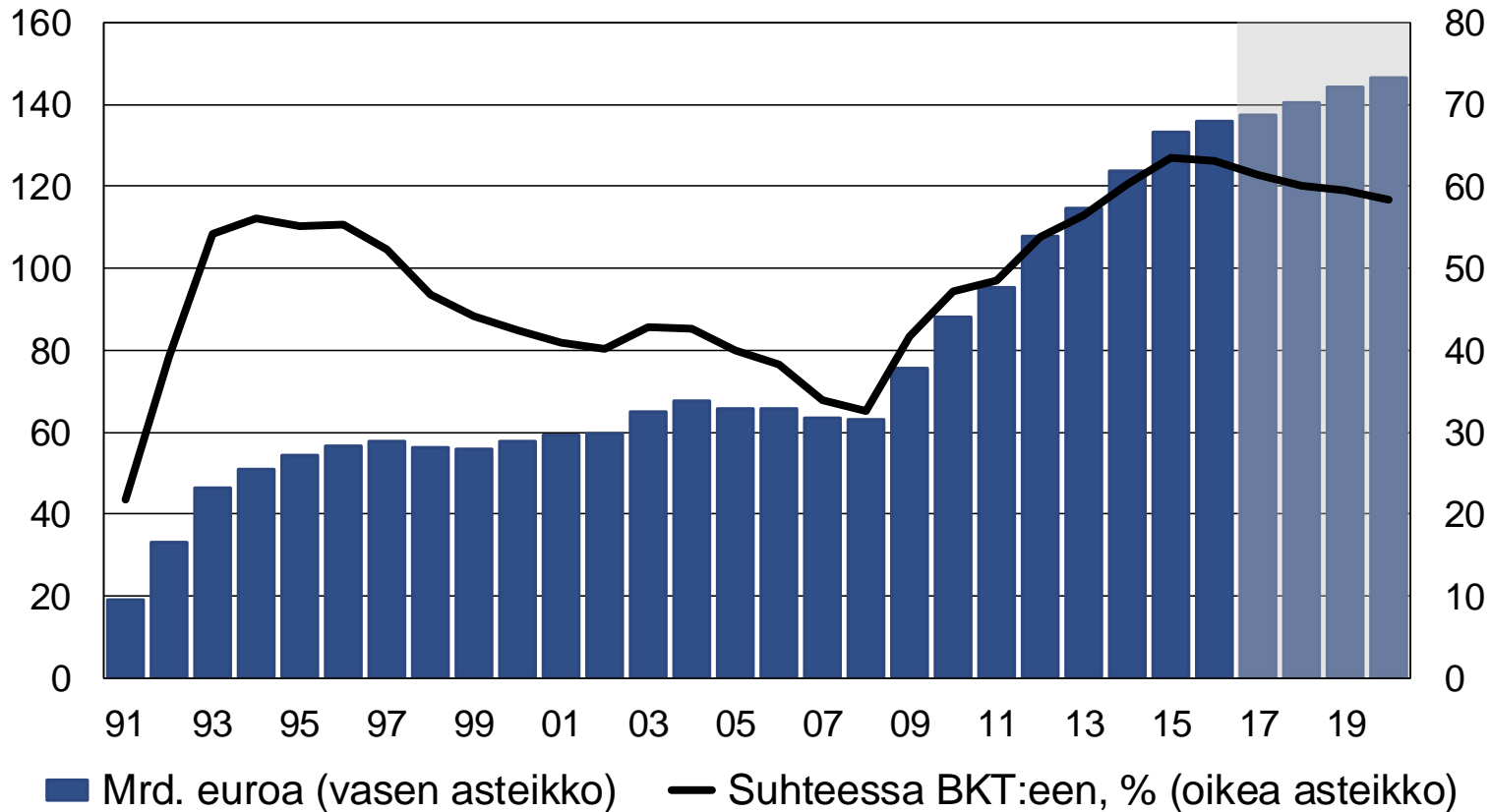
Lähde: Valtiovarainministeriö 8.8.2018

Julkinen velka suhteessa BKT:hen alenee

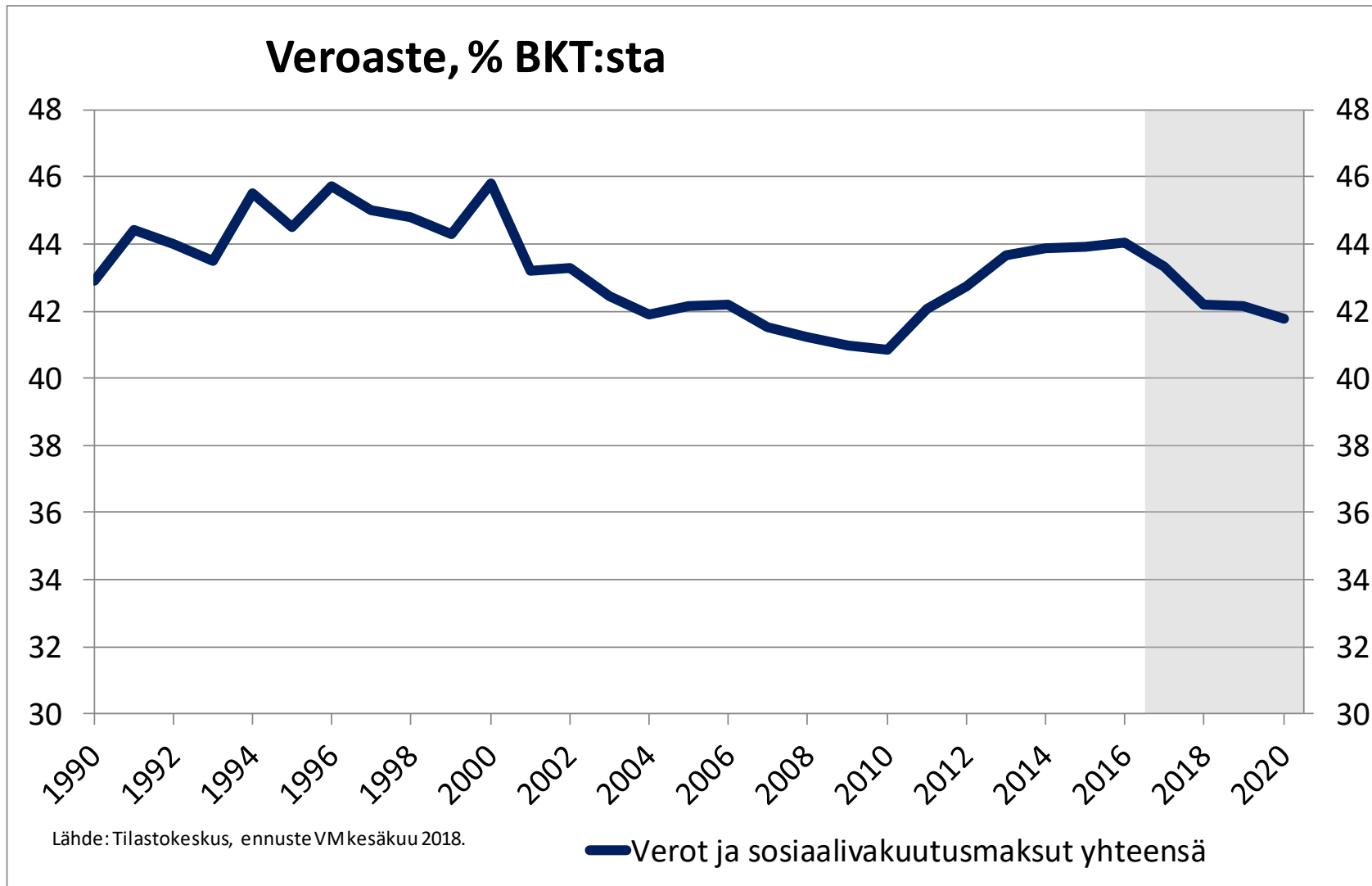
Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM (kesäkuu 2018)

VM34098

Kokonaisveroaste laskee

Budjettiesitys

Valtion menojen muutos 2018–2019

- Valtion budjettitalouden menot ovat 55,1 mrd. euroa vuonna 2019 (TA 2018: 55,8).
- Määrärahaso alenee n. 1,1 mrd. euroa vuodelle 2018 budjetoituun nähden (LTA I huomioitu)
- Budjettiehdotus perustuu pääosin julkisen talouden suunnitelmaan 2019–2022, josta hallitus teki huhtikuussa päätökset.
- Ehdotuksessa on noudatettu tiukkaa menokuria. Loppusummaa pienentävät sen lisäksi muun muassa hallitusohjelman mukaiset sopeuttamistoimet, hallituksen kärkihankkeiden päättyminen ja työttömyysturvamenojen pieneneminen.
- Määrärahasoa nostavat muun muassa eläkemenojen kasvu, laki- ja sopimusperusteiset hinnankorotukset sekä päätetyt lisäpanostukset.
- Jo päätetyt valtiontaloutta koskevat päätökset kiristävät finanssipolitiikkaa v. 2019. Budjettiesitys ei muuta tätä asetelmaa.

Valtion tulojen muutos 2018–2019

- Budjettitalouden tulot ilman nettolainanottoa ovat 53,4 mrd. euroa vuonna 2019
- Verotulot kasvavat 45,7 mrd. euroon (kasvua 3,5 %).
- Kesäkuussa laaditun ennusteen mukaan verotulot ovat v. 2019 noin 225 milj. euroa keväällä arvioitua pienemmät. Arvion taustalla ovat verottajalta saadut tiedot toteutuneesta kehityksestä.
- Alijäämä budjettiehdotuksessa 1,7 mrd. euroa.
- Valtionvelan määrä kasvaa 109 mrd. euroon.
- Julkisen talouden velkaantuneisuus on taittunut, ja sen odotetaan laskevan alle 60 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoituslainojen aikaistettu takaisinmaksu

- Kevään lisäbudjetissa päätettiin, että Suomen Vientiluotto maksaa ennenaikaisesti takaisin valtiolta saamansa viennin jälleenrahoitusluotot. Tarkoituksena Finnveran kassavarojen sijoittaminen.
- Järjestely parantaa valtion budjettitasapainoa kertaluonteisesti tänä vuonna n. 1,4 mrd. euroa, mutta vähentää vastaavasti tulevina vuosina tulovirtaa, joka olisi saatu lainojen lyhennyksistä, aluksi n. 300 milj. euroa vuodessa.
- Ilman ennenaikaisia takaisinmaksuja valtion vuoden 2018 budjetin alijäämäksi olisi arvioitu 3,2 mrd. euroa.

Kestävän kehityksen budjetointia laajennetaan

- Suomi on ensimmäisiä maita maailmassa, joka sisällyttää kestävän kehityksen osaksi valtion talousarvioehdotusta.
- Tämän vuoden budjetissa aloitettua kestävän kehityksen budjetointia kehitetään ja laajennetaan vuoden 2019 talousarvioesityksessä.
- Esitykseen tulee sisältymään
  - kestävän kehityksen hallinnonalakohtaiset tarkastelut
  - erillinen analyysi, joka keskittyy erityisesti Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi -painopisteen määrärahakytköksiin.
- Valtiovarainministeriö haluaa kehittää kestävän kehityksen budjetointia edelleen. Suomeen sopivan mallin luominen edellyttää etenemistä askel kerrallaan.

Budjettiehdotuksen sisällöstä

Työllisyyttä ja kasvua vahvistetaan

- Yrittäjien perheenjäsenten ansioperusteisen työttömyysturvaoikeuden toteutumiseen ehdotetaan 10 me
- Työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseen ehdotetaan 20 me
- Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetaan 10,3 me aktiivisen työnhaun tukeen ja työnhakijoiden palvelujen parantamiseen.
- Kansliapäällikkötyöryhmä käy läpi toteutetut työllisyystoimet ja valmistelee hallituksen budjettiriiheen mennessä lisätoimia, jotta talous ja työllisyys jatkaisivat kasvuaan.

Osaamista tuetaan

- Varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja osallistumisasteen edistämiseen kohdennetaan 10 me.
- Kokeilua viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta jatketaan, ja siihen kohdistetaan 5 me.
- Ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan ja sitä tuetaan edelleen 15 me lisärahoituksella.
- Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi otetaan käyttöön toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalilisä. Lisä on 46,80 euroa kuukaudessa.

Turvallisuutta vahvistetaan

- Poliisien määrä säilytetään nykytasolla eli noin 7 200 poliisissa (ei sisällä suojelupoliisia), johon ehdotetaan 18 me lisärahoitus.
- Siviilitiedustelulainsäädännön toimeenpanoon osoitetaan 10 me lisäraha edellyttäen, että lainsäädäntöuudistus tulisi voimaan ensi vuonna.
- Lisäksi suojelupoliisi saa 2,5 me lisärahoitusta ydintoimintansa ja toimintakykynsä varmistamiseksi.
- Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan 1,85 me lisäystä, koska ulkorajaliikenne on kasvanut ennakoitua nopeammin Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

Eriarvoisuuden lieventämiseen ja terveyteen panostetaan

- Eriarvoisuuden ehkäisemiseksi korotetaan vähimmäismääräisiä päivärahoja ja takuueläkettä, joihin yhteensä varataan 30 me.
- Ylivelkaantuneiden aseman kohentamiseen panostetaan yhteensä 8 me mm talous- ja velkaneuvontaan.
- Adoptio- ja monikkoperheiden asemaa parannetaan mm. ulkomailta adoptoivien perheiden adoptiotuen tarkistamiseen ehdotetaan 300 000 euroa.
- Influenssarokoteohjelmaa kehitetään ja laajennetaan siten, että rokotusta tarjotaan jatkossa 0,5–6 vuotiaille lapsille. Rokotteiden hankintaan ehdotetaan 1 me lisäystä.

Helsingin seudun asuntorakentamista ja kaupunkien välisiä nopeita yhteyksiä edistetään

- A-Kruunu Oy:n pääomittamiseen ohjataan 50 me Valtion asuntorahaston varoja rakentamisen lisäämiseksi Helsingin seudulla.
- Budjettiehdotukseen kirjataan, että perusväylänpidon suunnittelumäärärahojen käytössä otetaan huomioon tulevien raideliikenteen investointi- ja korjaustarpeet:
- Helsinki–Turku-ratayhteyden suunnittelurahavarausta käytetään nopean ratayhteyden yleissuunnittelun nopeuttamiseen ja ratasuunnittelun käynnistämiseen. Tavoitteena on nopeuttaa hankkeen toteuttamisvalmiutta.
- Lisäksi pääradan peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä tulee lähtökohtana pitää, että Helsingin päärautatieaseman ja Tampereen rautatieaseman välinen matka voidaan liikennöidä alle tunnissa perinteisellä kalustolla.

Budjettiesityksen veroratkaisut

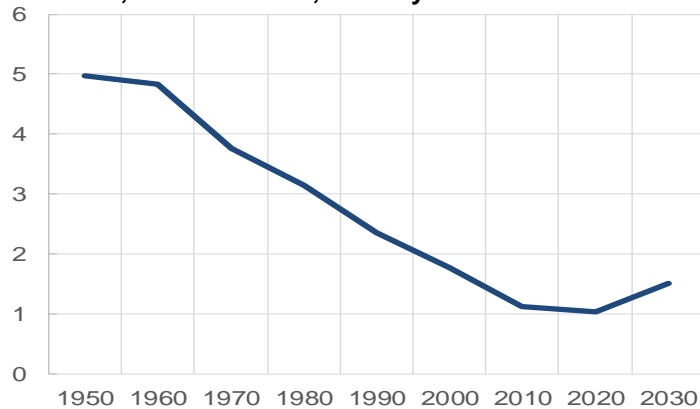
- Hallituksen budjettiriiheen valmistellaan veroratkaisu, jolla varmistetaan, ettei kenenkään työn verotus kiristy. Ratkaisu toteutetaan budjetin kannalta neutraalisti.
- Veroministeriryhmä käsittelee myös ehdotuksen sijoitussäästötilin käyttöönotosta Suomessa.
- Hallitusohjelman mukaisesti autoveron alentamista, tupakkaveron kiristämistä ja asuntolainan korkovähennyksen supistamista jatketaan.
- Kaikille tulotasoille toteutetaan indeksitarkistukset ansiotuloveroperusteisiin hallitusohjelman mukaisesti.
- Työasuntovähennystä uudistetaan niin, että se tukee paremmin työn perässä muuttamista nostamalla enimmäismäärää 250 eurosta 450 euroon.
- Yritysten korkovähennysoikeuden rajoitusta kiristetään liittyen EU:n veronkiertodirektiivin täytäntöönpanoon.
- Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon verotukea muutetaan niin, että hiilidioksidiveron puolitus korvataan energiasisältöveron alennuksella.

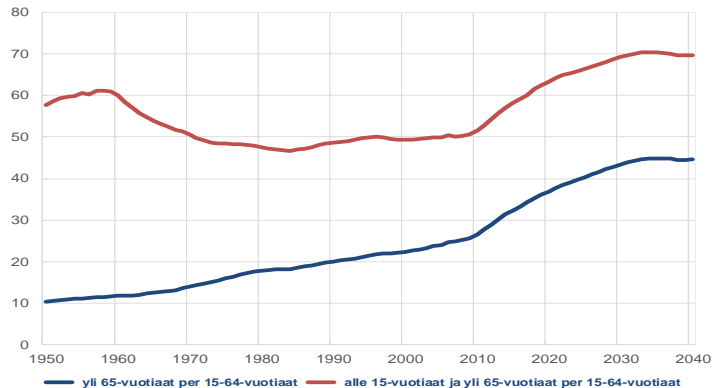
Pitkän aikavälin ensimmäinen päivä on tänään.

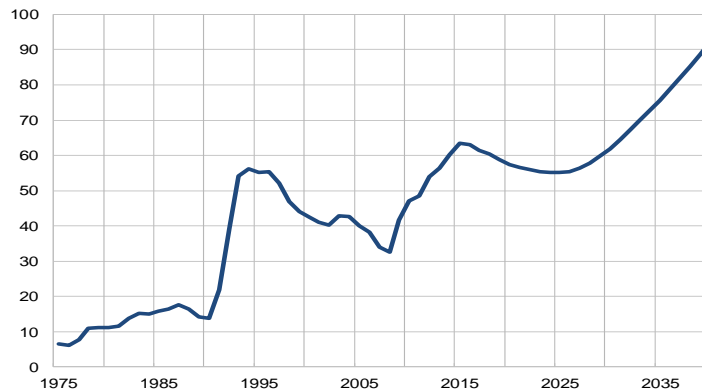
Talouden tuotannon kasvu
%, määrän kasvu, vuosikymmenen keskiarvo

Huoltosuhde, suhdeluku

Julkinen velka, % BKT:sta

Lisää toimia vahvan kasvun ja
suotuisan työllisyyskehityksen
jatkumiselle

Kohti budjettiriihtä

Kansliapäällikkötyöryhmälle toimeksianto – nopeita toimia työllisyyden ja kasvun vahvistamiseksi sekä hallituksen aikaisempien työllisyystoimien läpikäymiseksi.

Veroministerityöryhmä neuvottelee veroratkaisun hallituksen riiehen.

Lisää toimia Itämeren suojeluun: Ministerit Tiilikainen, Leppä ja Mykkänen valmistelevat ehdotuksen VM:lle käsiteltäväksi budjettiriihessä.

Maatalouden vaikea tilanne käsitellään budjettiriihessä.

Budjettiprosessi 2019

- VM:n ehdotus julkaistaan verkossa 9.8.
- Bilateraalit ministeriöiden väliset neuvottelut 15.–16.8.
- Hallituksen budjettiriihi 28.–29.8.
- Koko budjettiesitys julkaistaan 17.9.
- Samalla julkaistaan myös kansantalousosaston uusin talousennuste

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Petteri Orpo
valtiovarainministeri
Puh. 0295 16001 (vaihde)
www.vm.fi
@PetteriOrpo

Valtiovarainministeriön viestintä
vm-viestinta@vm.fi
Mediapalvelunumero (ma–pe 8–16)
02955 30500

